

IMF'YE KAFA TUTMAK

Aydınlık Dergisi, 17 Eylül 2000

Yıldırım Koç

Başbakan Sayın Ecevit, 11 Eylül 2000 günü yaptığı açıklamada IMF Türkiye Masası Şefi Carlo Cottarelli'nin tavırlarına sert tepki gösterdi ve şöyle dedi: "Uluslararası kuruluşların görüş ve kaygılarını belirtmeleri doğal, ama Türkiye'nin ekonomi, finans ve sosyal politikalarını bu yabancı kuruluşlar değil, kendi ilgili toplum kesimlerimizle birlikte devletimiz belirler. Hiçbir yabancı kuruluşun kendini devletimizin veya toplum kesimlerinin yerine koymaya hakları yoktur. Ücret ve gelir politikalarımızı da yabancı kuruluşlar dikte etmeye kalkışmamalıdır."

Sayın Ecevit gibi nazik bir kişinin, Türkiye'de bir sömürge valisi edasıyla dolaşan üçüncü sınıf bir IMF memuruna söyleyebileceklerinin azamisi herhalde budur. Bu çıkış haklıdır. Ancak yalnızca bir çıkış olarak kalırsa, sorun çözmez, yeni sorunlar yaratır. Halbuki hükümetin izlediği politikalarda ulusötesi sermayeye kafa tutacak bağımsızlıkçı bir çizgi izlenmiyor. Bu koşullarda, önümüzdeki aylarda bu çıkışın bedeli ödettirilir mi sorusu akla geliyor.

Türkiye ulusötesi sermayenin kapısını iki nedenle çaldı ve çalıyor. 1980 öncesinde Türkiye'nin en önemli sorunu döviz yetersizliği idi. Sayın Demirel'in ifadesiyle, Türkiye 1980 yılının başında "70 cente muhtaç" durumdaydı. Ulusötesi sermayenin taleplerini yerine getirirseniz, size döviz bulurlar. 24 Ocak ve 12 Eylül bu doğrultuda atılmış adımlardı. Son 15-20 yıllık dönemde ise giderek artan sorun, döviz yetersizliği değil, kamu açıklarının kapatılmasıdır.

2000 yılının ilk altı ayında Türkiye Cumhuriyeti 12 katrilyon 315 trilyon lira vergi toplandı. Ödediği faiz ise bundan fazla: 13 katrilyon 30 trilyon lira. İlk altı ayda 8 katrilyon 136 trilyon liralık bir bütçe açığı ortaya çıktı. Bu açığı bir biçimde kapatacaksınız. Para basmanız konusunda çeşitli kısıtlamaları kabul etmişsiniz. Kamu tarafından üretilen mal ve hizmet giderek azalıyor. Bunlara fazla zam da yapmak istemiyorsunuz. Zenginlerden vergi almak gibi bir niyetiniz yok. Halkın sırtındaki vergi yükü zaten fazla. Bu durumda borçlanırsınız. Borçlanırken de, özelleştirme talep edildiğinde, bunu da bir gelir kaynağı olarak düşünürsünüz. Türkiye, yıllardır ulusötesi sermayeye ve yerli sermayeye borçlanıyor. IMF de, ulusötesi sermayenin çıkarlarının savunucusu olarak, borçların zamanında ödenmesi ve küreselleşme sürecinde Türkiye'de ulusal egemenliğin ve bağımsızlığın ortadan kaldırılması için dayatmalarını yapıyor. Hükümetimiz de 9 Aralık 1999 ve 22 Haziran 2000 günlü niyet mektuplarıyla bu dayatmaları kabul etti ve tarihimizde örneği pek görülmemiş bir kararlılıkla bunları uyguluyor.

Sayın Ecevit'in tepkisi, geç kalmış bile olsa, haklıdır. Ancak, eğer yılın ilk altı ayındaki 8 katrilyon liralık bütçe açığını zenginlerden vergi alarak kapatacak veya borçların ödenmeyeceği açıklamasını yapacak ve bunların ardından gelecek misillemeye dayanacak bir halk desteğiniz yoksa, bu çıkışlar havada kalır. Bu durumda bazı üst düzey bürokratlar Carlo Cottarelli'yi yatıştırırlar, bir yemeğe götürür gönlünü alırlar, Sayın Başbakan'ın son günlerde çok yorgun olduğunu anlatırlar. IMF bu konuda deneyimlidir. Bazı politikacıların "fevri" olarak ifade edilen çıkışlarını bazen anlayışla karşılayabilir. Bunların gerçek bir kafa tutma olmadığını bilir. Ancak eğer sözkonusu kişi, çok eskiden de olsa, emperyalizmin genel politikalarının dışında 1974 yılında uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan hakkını kullanarak Kıbrıs'a asker çıkartmış, haşhaş ekim yasağını kaldırmış ve "toprak ekenin, su kullananın" demişse, biraz daha nazlanabilirler. Belki bir bedel ödettirirler.

IMF'ye kafa tutabilmek, kamu açıklarını kapatmakla ve güçlü bir halk desteğiyle mümkündür. Hükümetin bugünkü politikaları ise bu doğrultuda değil. Keşke imkan olsa da Carlo Cottarelli'yi yatıştırma konuşmalarına kulak misafiri olabilsek. Ne eğlenirdik.